

Posudek oponenta diplomové práce

Téma: Opatrovnictví člověka

Diplomant: Václav Turek

Oponent diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce je zaměřena na problematiku značně tradiční. Opatrovnictví, resp. opatrovnictví člověka, je stabilním institutem soukromého práva, jehož základy je možné vysledovat zpětně až do práva římského. To však jistě neznamená, že by šlo o tematiku, která by nenabízela dostatečný prostor pro bližší zpracování ve formě diplomové práce – právě naopak. Úprava opatrovnictví doznala v souvislosti s přijetím stávajícího občanského zákoníku celé řady podstatných, v řadě případů dokonce koncepčních změn. Jejich význam je jasně patrný i z toho, že většina z nich je předmětem rozsáhlého zájmu právní nauky již od vydání občanského zákoníku. Mnohé z počátku sporné otázky již byly uspokojivě zodpovězeny, řada jiných však na finální uchopení zatím stále ještě čeká. Zaměření diplomové práce na tuto problematiku lze tedy hodnotit jednoznačně pozitivně.

Samotný text rozvrhl autor do třinácti částí (včetně *Úvodu* a *Závěru*). Svůj výklad zahajuje částí *Svéprávnost a omezení svéprávnosti*, na kterou navazuje partie nazvaná *Dějiny opatrovnictví* a část nazvaná *Mezinárodní právní dokumenty upravující opatrovnictví*. Pátá část čítající šest stran je nazvána poněkud překvapivě stejně jako celá práce, tedy *Opatrovnictví člověka*. Navazuje šestá partie nazvaná *Druhy opatrovníků* a část sedmá *Osoba opatrovníka*. Osmá pasáž je zaměřena na opatrovnickou radu, devátá pak na opatrovnictví osob s duševní poruchou. Desátá a jedenáctá část se soustředí na *Opatrovnictví mladistvého a Veřejné opatrovnictví*. Na první pohled je patrné, že práce je na základní úrovni rozčleněna do poměrně značného množství částí shodné úrovně, což při jejím nijak velkém rozsahu vede k tomu, že na jednotlivé části připadá v průměru necelých šest stran textu. Výraznější výhradu je však třeba učinit spíše ke značně nepřehledné a vnitřně nezdůvodněné skladbě a posloupnosti jednotlivých částí. Není například zřejmé, proč po části *Mezinárodní dokumenty* navazuje část *Opatrovnictví člověka*. Proč je partie věnovaná opatrovnické radě na daném místě? Proč je opatrovník nezletilého před veřejným opatrovníkem? Autor uvedenou systematiku nijak blíže nezdůvodňuje ani v rámci textu práce. Vyjasnit by stálo za to i vnitřní rozvržení jednotlivých částí. Například část šestá pojednává o druzích opatrovnictví. Autor provádí hned zkraje tři možné typologie opatrovnictví. Ani jedné z nich se však hned v dalším výkladu nedrží – kap. 6.1 se nazývá *Soukromý opatrovník*, jakkoliv s ním autor nepočítá v žádném ze svých dělení. Ani jednoho z uvedených členění se nedrží ani rozvržení dalších podkapitol. Není ani zcela zřejmé, proč autor nečísluje kapitoly třetí úrovně, ačkoliv se na ně text běžně člení. Je tedy patrné, že systematika odevzdaného textu trpí výraznou

nepřehledností, která poměrně zásadním způsobem brání čtenáři se v textu orientovat a vyhledávat příslušné informace.

Z pohledu věcného se autor dotýká téměř všech podstatných otázek souvisejících s daným tématem. Výkladu by však prospěla menší popisnost a současně mnohdy také vyšší přesnost vyjadřování (např. hned na s. 1 např. autor uvádí, že: ... *neposlední řadě obsahuje rozhovor se starostkou, tedy veřejným opatrovníkem* - je značně zjednodušující označit starostu za veřejného opatrovníka; s. 32 - *Souhlas soudu bude opatrovník potřebovat i v případě nakládání s majetkem opatrovance, jedná-li se o nabytí nebo zcizení majetku, jehož hodnota převyšuje částku pětinasobku životního minima* – dle § 483 odst. 3 písm. b) jde o pětisetnásobek částky životního minima jednotlivce atd.).

Citováno je v základu intencích platné citační normy, byť inspirace užitými zdroji je často větší, než jak by bylo možné dovodit z poznámkového aparátu (např. v systematické práci). Na několika místech je užívání zdrojů poněkud monotematické. Podstatné části práce jsou čerpány z pouhých dvou zdrojů. Autor z nich přebírá i citace jiných děl (srov. např. s. 19 a citace myšlenek prof. T. Carneyho). Současně je třeba podotknout, že autor v podstatném rozsahu užívá publikací, které mají ráz příruček či možno říci manuálů určených zejména pro opatrovníky, resp. veřejné opatrovníky – nejde tedy primárně o odborné právní texty. Takové počínání jistě není možné označit za chybné. Je však patrné, že užití těchto zdrojů má leckde vliv na vyjadřování autora a podobu jím uváděných údajů – často by bylo například dobré podepřít výklad jasným odkazem na zákonnou úpravu (na s. 55 např. autor uvádí, jaké požadavky musí splnit osoba vykonávající za obec funkci veřejného opatrovníka, nikde však neuvádí předpis, z něž by takové podmínky vyplývaly).

Za značně nepovedenou je pak třeba označit formální úroveň odevzdaného textu. Zbytečné jsou zejména velmi četné prohřešky proti pravidlům pravopisu a interpunkce, překlepy atp. [srov. např. s. 3 - *Pouze svéprávné osoby mohli sami ve starém Římě rozhodovat ...*; s. 4 - *Osoby nesevěprávné byli pak podrobeni omezením a museli mít zákonného zástupce.*; s. 6 . - *Mezi tyto osoby byli řazeny osoby vyššího věku ...*; s. 21 - *Obecně určuje rozsah těchto záležitostí soud nebo vyplývají z ustanovení NOZ...*; s. 21 - 5.3 *Vznik a Zánik opatrovnictví*; s. 28-29 - *Soudy proto spíše postupovaly podle rozhodovací a výkladové praxe a vycházeli především z mezinárodních smluv...*; s. 37- *...pokud je během volby prosušen zákon a opatrovanci hrozí újma...*; s. 48 - *...bud' jmenování opatrovníka pro správu jmění spolu s rodičem (poručníka) nebo namísto rodiče (poručníka)...* a podobně]. Je zřejmé, že autor neprovedl náležitou finální redakci odevzdaného textu.

Úkolem oponentního hodnocení je především poukázat na slabší místa posuzovaného textu, na sporné partie či chybná vyjádření. Z výše podaného poměrně kritického tónu je patrné, že práce trpí celou řadou vad, které celkový dojem z ní výrazněji sráží. Je to jistě škoda, neb většina z nich se netýká samotného věcného obsahu práce, ale její systematiky a formální stránky. Práci s ohledem na vše výše uvedené k obhajobě přesto doporučuji. V případě kvalitní obhajoby ji navrhuji hodnotit jako dobrou.

Otázky k obhajobě:

- 1) V práci uvádíte, že opatrovnictví zaniká, netrvá-li jeho potřeba. Znamená to, že opatrovnictví zaniká již v okamžiku, kdy odpadnou fakticky překážky, které bránily určité osobě samostatně jednat?
- 2) Které osobě lze jmenovat opatrovníka pro správu jmění? Jde o zvláštní typ opatrovnictví řídicí se samostatnou úpravou?
- 3) Způsobí-li opatrovník opatrovanci škodu, hradí ji pouze, pokud její vznik zavíní nebo bez ohledu na zavínění?

V Plzni dne 10. května 2021

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.